OFFERYNNAU STATUDOL CYMRU

2007 Rhif 1712 (Cy.149)

PRIFFYRDD, CYMRU

Gorchymyn Rheoli Traffig (Canllawiau ar Feini Prawf Ymyrryd) (Cymru) 2007

Wedi'i wneud - -	*13 Mehefin 2007*
Wedi'i osod gerbron Cynulliad Cenedlaethol Cymru - -	*14 Mehefin 2007*
Yn dod i rym - -	*10 Gorffennaf 2007*

Mae Gweinidogion Cymru, drwy arfer y pwerau a roddwyd i Gynulliad Cenedlaethol Cymru gan adran 27 o Ddeddf Rheoli Traffig 2004(**1**) ac a freiniwyd ynddynt bellach(**2**), yn gwneud y gorchymyn a ganlyn:

Enwi, cychwyn a chymhwyso

1. Enw'r Gorchymyn hwn yw Gorchymyn Rheoli Traffig (Canllawiau ar Feini Prawf Ymyrryd) (Cymru) 2007, a daw i rym ar 10 Gorffennaf 2007, ac mae'n gymwys o ran Cymru(**3**).

Canllawiau ar feini prawf ymyrryd

2. Mae'r canllawiau ar feini prawf y bydd Gweinidogion Cymru yn bwriadu eu gweithredu er mwyn penderfynu p'un ai i ddyroddi hysbysiad ymyrryd neu wneud gorchymyn ymyrryd o dan Ran 2 o Ddeddf Rheoli Traffig 2004 wedi'u hatodi i'r Atodlen i'r Gorchymyn hwn.

Brian Gibbons
13 Mehefin 2007 — Y Gweinidog dros yr Economi a Thrafnidiaeth

(**1**) 2004 p.18.
(**2**) Yn rhinwedd paragraph 30 o Atodlen 11 i Ddeddf Llywodraeth Cymru 2006.
(**3**) *Gweler* y diffiniad o "appropriate national authority" yn adran 31 o Ddeddf Rheoli Traffig 2004.

YR ATODLEN Erthygl 2

DEDDF RHEOLI TRAFFIG 2004 DYLETSWYDDAU I REOLI'R RHWYDWAITH CANLLAWIAU AR FEINI PRAWF YMYRRYD AR GYFER CYMRU

CYFLWYNIAD

1. Cyflwynodd adran 16 o Ddeddf Rheoli Traffig 2004 ("y Ddeddf") ddyletswydd i reoli rhwydwaith newydd ar gyfer awdurdodau traffig lleol. Mae'n ofynnol i awdurdodau o'r fath reoli eu rhwydwaith ffyrdd i sicrhau bod traffig yn symud yn hwylus ar y rhwydwaith hwnnw a hwyluso hynny ar rwydweithiau awdurdodau eraill.

2. Mae adran 17 o'r Ddeddf yn ei gwneud yn ofynnol i awdurdod traffig lleol ("awdurdod") wneud trefniadau priodol ar gyfer cynllunio a chyflawni'r ddyletswydd a rhaid i'r trefniadau hyn gynnwys darpariaeth i benodi rheolwr traffig.

3. Mae adran 19 yn rhoi'r pŵer i Weinidogion Cymru gyfarwyddo awdurdod i roi iddynt, o fewn cyfnod penodedig, wybodaeth sy'n gysylltiedig ag unrhyw agwedd ar gyflawni ei ddyletswyddau o dan adrannau 16 a 17.

4. Mae adran 20 yn galluogi Gweinidogion Cymru i roi "hysbysiad ymyrryd" i awdurdod os ydynt o'r farn y gall fod yr awdurdod yn methu cyflawni unrhyw un o'i ddyletswyddau'n briodol o dan adrannau 16 a 17.

5. Mae adran 21 yn rhoi'r pŵer i Weinidogion Cymru wneud "gorchymyn ymyrryd" sy'n darparu ar gyfer penodi cyfarwyddwr traffig neu mewn cysylltiad â hynny os ydynt wedi'u bodloni bod awdurdod yn methu â chyflawni unrhyw ddyletswydd o dan yr adrannau hynny'n briodol.

6. Yr hysbysiad ymyrryd yw'r cam ffurfiol cyntaf wrth orfodi'r dyletswyddau i reoli'r rhwydwaith. Bydd yn rhoi manylion bras o'r rhesymau dros roi'r hysbysiad, bydd yn rhoi cyfle i'r awdurdod gyflwyno sylwadau neu gynigion a gall ei gwneud yn ofynnol i'r awdurdod roi gwybodaeth benodol.

7. Gall na fydd angen camau pellach ond os bydd, bydd ymyrryd yn yr ystyr fanylaf yn digwydd pan wneir darpariaeth drwy orchymyn ymyrryd ar gyfer penodi cyfarwyddwr traffig neu mewn cysylltiad â hynny. Rhoddir y cyfryw amcanion a phwerau i'r cyfarwyddwr traffig y mae Gweinidogion Cymru o'r farn y byddant yn sicrhau cyflawni'r ddyletswydd o dan sylw yn briodol. Mae adran 21(5) yn gosod y pwerau cyffredinol a all gael eu rhoi i'r cyfarwyddwr traffig a bydd y rhain yn caniatáu iddo fonitro unrhyw fater a chyflwyno adroddiad arno, ymyrryd mewn gweithgareddau awdurdod a chyflawni unrhyw rai o'i swyddogaethau.

8. Ym mis Tachwedd 2006 cyhoeddodd y Cynulliad Cenedlaethol(**4**) ganllawiau o dan adran 18 o'r Ddeddf sy'n dwyn yr enw "*Canllawiau ar y Ddyletswydd i Reoli'r Rhwydwaith*". Mae'n gosod canllawiau manylach am dechnegau rheoli'r rhwydwaith a materion eraill ynghylch cyflawni'r dyletswyddau a osodir gan adrannau 16 a 17. Yn benodol mae Atodiad A i'r canllawiau, sy'n dwyn y pennawd "*Cyngor ar Arferion Da am Dechnegau ac Agwedd*", yn disgrifio sut y gall awdurdod gyflawni gwelliannau effeithiol drwy reoli rhwydweithiau ffyrdd. Wrth gyflawni'r dyletswyddau o dan adrannau 16 a 17, rhaid i awdurdodau roi sylw i'r canllawiau hyn.

9. Mae adran 27 o'r Ddeddf yn ei gwneud yn ofynnol i Weinidogion Cymru fel yr awdurdod cenedlaethol priodol o ran Cymru(**4**), roi canllawiau am y meini prawf y mae'n bwriadu eu cymhwyso er mwyn penderfynu a ddylid rhoi hysbysiad ymyrryd neu wneud gorchymyn ymyrryd i atodi'r canllawiau hynny i orchymyn a gaiff ei wneud drwy wneud offeryn statudol. Mae'r Atodlen

(**4**) Mae swyddogaethau Cynulliad Cenedlaethol Cymru o dan Ddeddf Rheoli Traffig 2004 wedi'u breinio yng "Ngweinidogion Cymru" yn rhinwedd paragraff 30 o Atodlen 11 i Ddeddf Llywodraeth Cymru 2006.

(**4**) Mae swyddogaethau Cynulliad Cenedlaethol Cymru o dan Ddeddf Rheoli Traffig 2004 wedi'u breinio yng "Ngweinidogion Cymru" yn rhinwedd paragraff 30 o Atodlen 11 i Ddeddf Llywodraeth Cymru 2006.

hon yn gosod y canllawiau a fydd yn gymwys o ran pob awdurdod yng Nghymru. Dylid ei darllen ar y cyd â **Canllawiau ar y Ddyletswydd i Reoli'r Rhwydwaith** a Rhan 2 o'r Ddeddf.

Y CYD-DESTUN

10. Mae symud yn effeithiol ar ein rhwydweithiau ffyrdd yn hanfodol ar gyfer cymdeithas ac ar gyfer economi lwyddiannus. Cytunwyd ar nifer o flaenoriaethau a rennir sy'n rhoi ffocws i'r llywodraeth ganolog a llywodraeth leol o ran gwella gwasanaethau cyhoeddus ac, o ran trafnidiaeth, sy'n lleihau problemau tagfeydd. Os bydd angen mynd i'r afael â materion rhwydwaith, gall y llywodraeth ganolog a llywodraeth leol gydweithio, yn eu rolau perthnasol, i gyflawni polisïau a rhaglenni sy'n effeithiol yn rheoli neu'n lliniaru effeithiau tagfeydd ar lefel leol.

11. Mae'r Ddeddf ei hun, a welir fel sbardun i gael gwell rheolaeth ar y rhwydwaith ffyrdd, yn darparu cyfle sydd ymhlyg ynddi ar gyfer cymryd rhan ac adfer, drwy alluogi awdurdod i weithio gyda Gweinidogion Cymru, mewn cyfnod cynnar, gyda'r bwriad o wneud gwelliannau. Dim ond ar ôl gwneud ymdrech ddifrifol i godi safonau awdurdod nad yw efallai'n rheoli ei rwydwaith ffyrdd yn briodol y bydd gorchymyn ymyrryd i benodi cyfarwyddwr traffig yn cael ei wneud.

12. Gobeithir y bydd y posibilrwydd y gellir ymyrryd yn annog awdurdodau i sicrhau eu bod yn cyflawni eu dyletswyddau i reoli'r rhwydwaith. Er hynny, os bydd pryderon yn codi nad yw awdurdod yn ysgwyddo'r dyletswyddau a osodir gan adrannau 16 a 17 o'r Ddeddf, mae Gweinidogion Cymru yn bwriadu gweithio gyda'r awdurdod hwnnw, drwy broses o gymryd rhan, i annog yr awdurdod i adfer er mwyn osgoi'r sefyllfa lle bo'n rhaid penodi cyfarwyddwr traffig. Er hynny, os daw'n eglur nad oes adferiad, neu os nad oes dewis, i'r graddau y maent wedi'u bodloni bod awdurdod yn methu cyflawni unrhyw ddyletswydd yn briodol, cânt wneud gorchymyn ymyrryd sy'n darparu ar gyfer penodi cyfarwyddwr traffig neu mewn cysylltiad â hynny.

EGWYDDORION SYLFAENOL

13. Mae'r ddyletswydd i reoli'r rhwydwaith, fel y'i gosodir yn adran 16 o'r Ddeddf, yn cael ei hamodi i'r graddau bod gan bob awdurdod rwymedigaethau, polisïau ac amcanion eraill y mae'n rhaid iddo hefyd fynd i'r afael â hwy. Yn unol â hynny, ni ddylai'r ddyletswydd gael blaenoriaeth dros bopeth arall y mae'n ei wneud. Mae Gweinidogion Cymru yn cydnabod bod pob awdurdod yn wynebu sialensau gwahanol a bod ganddo'i rwymedigaethau, polisïau ac amcanion ei hunan y bydd yn rhaid eu hystyried wrth gyflawni'r ddyletswydd. Yn ychwanegol, wrth asesu perfformiad awdurdod unigol, byddant hefyd yn ystyried y dull o ysgwyddo'r ddyletswydd yn yr amgylchiadau ehangach o ran y traffig a geir ar ei rwydwaith. Y math o amgylchiadau a ragwelir fyddai prosiectau sy'n ymwneud ag adfywio economaidd, adeiladu tai neu ddigwyddiadau arbennig. Ni fydd Gweinidogion Cymru yn disgwyl i bob awdurdod fynd ati i ysgwyddo'r ddyletswydd yn union yn yr un ffordd.

14. O dan y Ddeddf, penderfyniad yr awdurdodau unigol fydd sut y byddant yn gosod y ddyletswydd o fewn ystod ehangach eu cyfrifoldebau. Er enghraifft, ni ddylai danseilio amcanion yr awdurdod o ran diogelwch ar y ffyrdd. Mewn gwirionedd, dylai awdurdodau gynllunio bod pob traffig yn symud yn hwylus ac yn ddiogel, gan gynnwys cerddwyr a beicwyr. Dylai pob awdurdod osod ei amcanion ei hunan bod traffig yn symud hwylus yng nghyd-destun ei rwymedigaethau, polisïau ac amcanion eraill.

15. Yn rhinwedd adran 17 o'r Ddeddf, rhaid i awdurdod wneud y trefniadau hynny y mae o'r farn eu bod yn briodol ar gyfer cynllunio a chyflawni'r camau i'w cymryd wrth gyflawni'r ddyletswydd i reoli'r rhwydwaith. Rhaid rhoi'r trefniadau hyn ar waith, beth bynnag fo rhwymedigaethau, polisïau ac amcanion eraill yr awdurdod, a rhaid iddynt gynnwys darpariaeth ar nifer o faterion a bennir yn yr adran honno a rhaid adolygu'n gyson eu heffeithiolrwydd.

16. Dylai pob awdurdod anelu at ddangos bod ei ddull o fynd ati i sicrhau bod traffig yn symud yn hwylus, ar ei rwydwaith ei hunan ac ar rwydweithiau awdurdodau eraill, yn her ond yn realistig. Bydd

Gweinidogion Cymru yn disgwyl i bob awdurdod ddangos strategaeth gadarn sy'n integreiddio'i gyfrifoldebau eraill a bod y strategaeth honno wedi cael ei mabwysiadu lle bynnag y mae'n berthnasol ar draws ei drefniadaeth.

17. O ran blaenoriaethau ar gyfer cadw'r rhwydwaith i symud yn effeithiol, ni ddisgwylir yr un lefel o weithgaredd ynglŷn â phob ffordd yn ardal awdurdod. Nid oes angen i awdurdodau ganolbwyntio ar ffyrdd lle y mae cymharol ychydig o symudiad traffig a lle y mae hyn yn annhebygol o newid yn y dyfodol agos. Er hynny, dylai pob awdurdod wybod pa rai o'i ffyrdd sy'n perthyn i'r categori hwn a pha ffyrdd sy'n bwysig ar gyfer symudiadau pobl a nwyddau. Dylai awdurdodau roi sylw gofalus i'r categori olaf drwy, er enghraifft, hwyluso symudiad traffig yn effeithiol ar lwybrau trafnidiaeth gyhoeddus allweddol a thrwy sicrhau bod gweithredu unrhyw fesurau blaenoriaeth ar gyfer bysiau (megis lonydd bysiau) yn dioddef cyn lleied o drafferth â phosibl.

DYLETSWYDDAU I REOLI'R RHWYDWAITH

18.—(1) Gosodir y dyletswyddau i reoli'r rhwydwaith yn adrannau 16 a 17 o'r Ddeddf ac at ddibenion penderfynu natur a rhychwant pob dyletswydd dylid dibynnu ar eiriad manwl y ddeddfwriaeth yn unig. Er hynny, gallai fod o gymorth i edrych ar y dyletswyddau yn fanylach ac yn unol â hynny gosodir hwy fel a ganlyn mewn fformat ychydig yn ehangach.

(2) O dan adran 16 (dyletswydd i reoli'r rhwydwaith), rhaid i awdurdod reoli ei rwydwaith ffyrdd er mwyn cyflawni dau amcan, i'r graddau sy'n rhesymol ymarferol gan gofio am ei rwymedigaethau, polisïau ac amcanion eraill. Dyma'r ddau amcan-

(a) diogelu bod traffig yn symud yn hwylus ar y rhwydwaith hwnnw, a

(b) hwyluso traffig i symud yn hwylus ar rwydweithiau ffyrdd y mae awdurdod arall yn awdurdod traffig arnynt.

(3) Mae adran 17 (trefniadau ar gyfer rheoli'r rhwydwaith) yn gosod nifer o ddyletswyddau ychwanegol ar awdurdod sy'n ddyletswyddau unigol at ddibenion adrannau 20 a 21 ond sydd er hynny wrth wraidd y brif ddyletswydd o dan adran 16. Gosodir y rhain yn fanylach yn yr is-baragraffau canlynol.

(4) Mae gan awdurdod ddyletswydd i wneud y trefniadau hynny y mae'n ystyried eu bod yn briodol ar gyfer—

(a) cynllunio'r camau sydd i'w cymryd wrth gyflawni'r ddyletswydd i reoli'r rhwydwaith, a

(b) cyflawni'r camau hynny.

(5) Mae gan awdurdod ddyletswydd i sicrhau bod y trefniadau hyn yn cynnwys darpariaeth ar gyfer penodi rheolwr traffig.

(6) Mae gan awdurdod ddyletswydd i sicrhau bod y trefniadau hefyd yn cynnwys darpariaeth ar gyfer sefydlu proses i sicrhau (i'r graddau sy'n rhesymol ymarferol) ei fod yn—

(a) dynodi'r pethau sy'n peri—

(i) tagfeydd ffyrdd ar ei rwydwaith ffyrdd, neu

(ii) amhariad arall ar symudiad traffig ar y rhwydwaith hwnnw;

(b) dynodi'r pethau (gan gynnwys digwyddiadau yn y dyfodol) a allai beri—

(i) tagfeydd ffyrdd ar ei rwydwaith ffyrdd, neu

(ii) amhariad arall ar symudiad traffig ar y rhwydwaith hwnnw; ac

(c) ystyried unrhyw gamau posibl y gellid eu cymryd—

(i) wrth ymateb i, neu

(ii) wrth rag-weld,

unrhyw beth felly a ddynodwyd,

ond nid yw hyn yn ei gwneud yn ofynnol i ddynodi neu ystyried unrhyw beth y mae'n ymddangos ei fod yn cael effaith ddi-nod (neu effaith bosibl) ar symudiad traffig ar ei rwydwaith.

(7) Mae gan awdurdod ddyletswydd i sicrhau bod y trefniadau hefyd yn cynnwys darpariaeth ar gyfer sicrhau ei fod yn—

(a) penderfynu polisïau neu amcanion penodol o ran—

(i) ffyrdd gwahanol yn ei rwydwaith ffyrdd, neu

(ii) dosbarthau gwahanol o ffordd yn y rhwydwaith hwnnw;

(b) monitro effeithiolrwydd—

(i) ei drefniadaeth,

(ii) ei broses benderfynu, a

(iii) gweithredu ei benderfyniadau; ac

(c) asesu ei berfformiad wrth reoli ei rwydwaith.

(8) Mae gan awdurdod ddyletswydd bellach i adolygu'n gyson effeithiolrwydd y trefniadau sydd ganddo ar waith o dan adran 17 o'r Ddeddf.

PROSESAU A CHANLYNIADAU

19. Mae adran 17 o'r Ddeddf yn canolbwyntio ar bwysigrwydd gwneud trefniadau ar gyfer rheoli'r rhwydwaith. Mae'r pwyslais ar broses yn adlewyrchu'r ffaith nad yw rheoli'r rhwydwaith ffyrdd yn rhywbeth y dylai awdurdod ei ychwanegu'n ffwrdd â hi at ei weithrediadau presennol, ond dylai ei integreiddio'n ddi-dor o fewn ei drefniadau ehangach i fynd i'r afael â thagfeydd.

20. Yn ogystal, nid yw bob amser yn bosibl i ddynodi cysylltiadau uniongyrchol rhwng camau unigol gan awdurdod drwy'r trefniadau a'r prosesau sydd ganddo ar waith a chanlyniad y camau hynny o ran perfformiad y rhwydwaith. Mewn rhai achosion, efallai y gallai'r canlyniadau fod wedi bod yn waeth oni bai am gamau'r awdurdod, ac mewn achosion eraill byddai digwyddiadau yn llwyr y tu hwnt i'w reolaeth. Beth bynnag, dylai awdurdod sicrhau bod ei drefniadau a'i drefn adolygu ar waith, fel sy'n ofynnol o dan adran 17.

21. Pan ddaeth Rhan 2 o'r Ddeddf yn effeithiol gyntaf, y camau cyntaf oedd gosod trefniadau ar gyfer datblygu'r dyletswyddau. Rhoddwyd sylw yn y cyfnod cychwynnol hwn ar p'un oedd awdurdod wedi sefydlu'r trefniadau a'r adolygiad sy'n ofynnol o dan adran 17. Mae'r rhain bob amser yn ofynnol, beth bynnag yw'r amgylchiadau lleol.

22. Er hynny, mae'r Ddeddf yn dangos y caiff awdurdodau gymryd unrhyw gamau i osgoi, diddymu neu leihau tagfeydd neu amhariad arall i symudiad traffig ar y rhwydwaith. Gall camau o'r fath olygu arfer unrhyw bŵ er i reoleiddio neu gydgysylltu'r defnydd a wneir o unrhyw ffordd (neu ran o ffordd) yn y rhwydwaith ffyrdd (p'un a chafodd y pwer ei roi iddynt yn eu swyddogaeth fel awdurdod traffig ai peidio). Canlyniadau'r camau a gymrwyd sy'n bwysig yn y tymor hir, yn enwedig fel y cytunir ar ddangosyddion perfformiad a'u mabwysiadu'n ehangach. Dylai awdurdodau wneud pob ymdrech i ganolbwyntio ar gymryd camau newydd yn ôl y gofyn, mabwysiadu dangosyddion perfformiad priodol, p'un a chawsant eu datblygu'n ganolog neu'n lleol ac i wella canlyniadau cyn gynted ag y bydd amgylchiadau'n caniatáu.

23. Craidd y ddyletswydd yw bod awdurdodau'n rheoli eu rhwydwaith yn well drwy fynd i'r afael â thagfeydd ar y ffyrdd. Mae hyn yn bwysig mewn ardaloedd trefol mawr ac mewn llawer o leoliadau eraill hefyd. Er mwyn gallu dangos perfformiad a gwelliannau, dylai awdurdodau fabwysiadu'r dangosyddion gorfodol a ddefnyddir yn y broses Cynllun Trafnidiaeth Lleol/Rhanbarthol. Datblygir dangosyddion perfformiad yn gyson yn ganolog gyda chyngor gan lywodraeth leol; er enghraifft, y rheini sy'n gysylltiedig â thagfeydd. Disgwylir i bob awdurdod wybod am y polisïau trafnidiaeth cenedlaethol a'r dangosyddion a ddatblygwyd yn ganolog fel y cânt eu cyhoeddi. Dylai awdurdodau fabwysiadu targedau a dangosyddion sy'n dangos ystod llawn eu perfformiad yn erbyn eu